

Posudek na habilitační práci

Karla Kouby

„Electoral Institutions and Political Behavior: New Theoretical and Methodological Perspectives“

Habilitační práce se skládá z šesti publikovaných statí a důkladného komentáře. Čtyři z kapitol byly napsány v angličtině, dvě v češtině. Kandidát se rozhodl celou habilitační práci sjednotit nejen jazykově (takže všechny jsou v angličtině), ale i pokud jde o bibliografické reference, které se v jednotlivých časopisech lišily. V případě, že by kandidát uvažoval o knižní publikaci habilitační práce v anglickém jazyce, doporučil bych nahradit angličtinou i tu češtinu, která zbyla v některých tabulkách.

Kandidát se zabývá zejména volebním chováním, volebními systémy a volebními reformami a soustředí se hlavně na latinskoamerické země, ale také na Českou republiku. K testování svých hypotéz používá kvantitativní i kvalitativní metody. Ve svých pracích vychází ze současného mezinárodního stavu odborné metodologické i „substantivní“ literatury. Jeho práce zapadají do dnešní odborné literatury v oblasti komparativní politologie a především „nového institucionalismu“. Ve svých statích poukazuje mezi jiným na to, že působení institucí na politické „outcomes“ je zřídka lineární a dále upozorňuje na to, že musíme být vnímaví k problému endogenity. Kandidátovou ambicí bylo posunout stávající vědecké poznání, což se mu podle mého názoru podařilo. *Domnívám se, že jde o velmi kvalitní habilitační práci, která splňuje všechny náležitosti, které na habilitační práci lze klást.*

Chtěl bych komentovat jeden bod, který se opakuje v několika statích, nejen v první publikované statí této habilitační práce. Kandidát vychází z toho, že v prezidentských režimech je lepší nižší fragmentace než vyšší fragmentace a jedno kolo než dvě kola, i když uznává, že to není zcela všeobecně uznáváno. Pokud jsem dobře pochopil kandidátovy výsledky, systém kvalifikované relativní většiny, který preferuje, má podle něho v podstatě jedinou výhodu, totiž že oproti systému absolutní většiny snižuje pravděpodobnost konání druhého kola. Kandidát totiž vyvrátil hypotézu, že systém kvalifikované relativní většiny snižuje oproti systému absolutní většiny fragmentaci.

Logicky bychom tedy mohli podle mého názoru hledat takový systém prezidentských voleb, který kombinuje jedno kolo a absolutní většinu, protože systém absolutní většiny má jiné výhody. A takové systémy skutečně existují. Systém absolutní většiny přece nemusí být vždycky dvoukolový. Tzv. australský „Alternative Vote“ je používán v prezidentských volbách v Irsku. A velmi podobný je i „the Sri Lankan form of the Supplementary Vote (Sri Lankan SV)“, tedy jedna z forem tzv. „Supplementary Vote“. Ve Francii se po prezidentských volbách roku 2002, kdy v prvním kole kandidát extrémní pravice Jean-Marie Le Pen skončil na druhém místě a dostal se tedy do druhého kola, někteří specialisté pomocí simulací zjistili, že tzv. „Approval voting“ by měl za výsledek, že Jean-Marie Le Pen by skončil až na třetím místě za Lionelem Jospinem (vítězem by byl stejně jako ve skutečných volbách Jacques Chirac).

Je pochopitelné, že kandidát analyzoval jen ty volební systémy, které se používaly v latinskoamerických státech, ale domnívám se, že výsledky kandidátova výzkumu by mohly poskytnout východisko i k úvahám o jiných systémech prezidentských voleb. Tím spíše, že kandidát se nevyhýbá doporučením institučních změn.

Miroslav Novák
profesor politologie
garant oboru politologie a mezinárodní vztahy
CEVRO Institut, Praha

V Praze 5.4.2020